

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. Utrùm Relationes ad intra propriam habeant existentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

Utrum relationes ad intra propriam habeant existentiam.

filiatio in divinis tantam habet excellentiam, quantum habet paternitas: nam & essentialiter idem est realiter cum divinitate, sicut paternitas; & sic est à paternitate, ut tamen ab illa non dependeat, & tam habeat ab intrinseco necessitatem absolutam existendi, quam illa.

Obj. 3. Si relationes ad intra sunt perfectiones, plus perfectionis est in tribus personis simul sumptis, quam in una. *R. dist. seq.* Plus est perfectionis absoluta in tribus personis simul sumptis, quam in una. *N.* Nam unica numero est perfectio absoluta in tribus personis. Plus est perfectionis relativæ, *C. At inquires.* S. Augustinus lib. 6. de Trin. cap. 8. dicit: *Tantus est solus Pater, vel solus Filius, vel solus Spiritus sanctus, quantus est simul Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.* Ergo ex S. Augustino, non est plus perfectionis etiam relativæ in tribus personis simul, quam in una. *R. neg. conseq.* Nam S. Augustinus dicit tantum esse solum Patrem, vel solum Filium, vel solum Spiritum sanctum, quantus est Pater, Filius & Spiritus sanctus, quia tantum est perfectionis absoluta, puta potentia, & sapientia, in una persona, quantum in tribus simul.

Obj. 4. Si relationes ad intra sunt perfectiones, Pater, idem dicitur Filio, est perfectior Spiritu sancto: nam Pater duplicem habet relationem, paternitatem scilicet & spirationem activam; & una ex illis, nempe spiratio activa, æqualis est relationi, quam habet Spiritus sanctus, nempe spirationi passiva; proindeque Pater superat Spiritum sanctum paternitate. *R. neg. seq. Ad prob. R.* spirationem passivam æqualem esse paternitati & spirationi activæ simul sumptis, & spirationem passivam tam bonam esse Spiritui sancto, quam paternitas & spiratio activa simul sumptæ, bonæ sunt Patri: unde in divinis tam perfectum est esse spiratum, quam esse patrem & spiratorem. *At inquires.* Si spiratio passiva æqualis est paternitati & spirationi activæ simul sumptis, melior est sola paternitate. *R.* paternitatem & spirationem activam esse unam & eandem entitatem relativam in Patre, cui æqualis est entitas relativa, quæ est in Spiritu sancto, nempe spiratio passiva. Unde sequitur tantum, quod entitas relativa, quæ est in Patre, inadæquatè sumpta, ut est paternitas, vel ut est spiratio activa, superetur ab entitate relativa, quæ est in Spiritu sancto. Quod non est inconveniens.

Resp. II. Relationes ad intra non sunt perfectiones simpliciter simplices, sed perfectiones secundum quid tantum: sunt tamen infinitæ in suo genere.

Prob. 1. pars. Quia perfectio simpliciter simplex est, quæ in nullo ente singulari, spectato præcisè ut est ens, repugnat alteri meliori, vel æquè bonæ; sic ut ens habens talem perfectionem, melius sit quolibet alio eam non habente. Atqui relationes ad intra non sunt tales: nam v. g. paternitas à supposito aliquo divino excludit filiationem æquè bonam, filiatio paternitatem, &c. Ergo, &c.

Prob. 2. pars. Quia relationes ad intra vel sunt perfectiones simpliciter simplices, vel perfectiones secundum quid tantum. Non primum. Ergo secundum.

Prob. 3. pars. Quia complementa substantialia naturæ debent proportionari naturæ, cujus sunt complementa. Sed natura divina est infinita in ratione naturæ, & relationes ad intra sunt ejus complementa substantialia. Ergo relationes ad intra debent esse, & sunt infinitæ in genere relationum. Ergo paternitas est infinita in genere paternitatis, filiatio in genere filiationis, &c. Præterea, paternitas & spiratio activa sunt principia productiva terminorum immanentium. At perfectio ejusmodi principia non possunt esse finita in Deo. Ergo nec filiatio & spiratio passiva, quæ sunt termini immanentes, correspondentes principii illis infinitis, & infinitè agentibus: cum enim sint principia necessaria, agunt quantum possunt.

R. Esp. Relationes ad intra habent propriam existentiam relativam, virtualiter distinctam ab existentia absoluta naturæ divinæ.

Prob. Quia entitas actualis & existentia convertuntur. Sed relationes ad intra habent entitatem propriam relativam actualem, virtualiter distinctam ab entitate actuali absoluta naturæ divinæ. Ergo, &c. *Prob. min.* Relationes ad intra habent entitatem propriam relativam, virtualiter distinctam ab entitate absoluta naturæ divinæ, ut suo loco probatum. Ergo vel habent actualem, vel merè possibilem. Non secundum. Nam entitas illa est quid divinum, & absolute necessarium. Ergo primum.

Obj. Patres ponunt in Deo unicum esse, seu existere, quibus assentitur D. Thomas pluribus locis. *R.* Patres, & cum illis S. Thomam, ponere unicum esse, seu existere absolutum & communicabile, non unicum esse, seu existere relativum. Sed ex dictis hac sectione,

Collige, in Deo præter entitatem absolutam naturæ divinæ esse tres entitates relativæ inter se realiter distinctas: nam cum relationes ad intra superaddant naturæ divinæ entitates relativæ virtualiter distinctas, & ex eis tres inter se distinguantur realiter, necesse est in Deo præter entitatem absolutam naturæ divinæ agnoscere tres entitates relativæ, realiter inter se distinctas, sed naturæ divinæ identificatas, nempe paternitatem, filiationem, & spirationem passivam, quarum duabus, nempe paternitati & filiationi, identificatur entitas relativa spiratoris. Hinc

1. In Deo præter unitatem, veritatem, & bonitatem transcendentalem absolutam, sunt etiam tres unitates, tres virtutes, & tres bonitates transcendentales relativæ: nam unitas, veritas & bonitas transcendentales sunt affectiones entitatis ab ea inseparabiles. Sed in Deo est una entitas absoluta, cum tribus entitatibus relativis realiter inter se distinctis. Ergo, &c.

2. In Deo, præter unam rem absolutam, sunt etiam tres res relativæ, inter se realiter distinctæ: nam omnis entitas est res. Sed in Deo est una entitas absoluta. Ergo est una res absoluta. Item in Deo sunt etiam tres entitates relativæ, inter se realiter distinctæ. Ergo & tres res relativæ inter se realiter distinctæ.

3. In Deo, præter unam existentiam absolutam, sunt etiam tres existentia relativæ, inter se distinctæ realiter: nam entitas actualis & existentia convertuntur. Sed in Deo est una entitas actualis absoluta cum tribus entitatibus actualibus relativis, realiter inter se distinctis. Ergo, &c. Illæ autem tres existentia relativæ in Deo identificantur existentia absolute.

4. In Deo, præter æternitatem absolutam, sunt etiam tres æternitates relativæ, quia in Deo præter unam existentiam absolutam interminatam, sunt etiam tres existentia relativæ carentes principio & fine. Unde tres personæ sunt tres æterni etiam substantivè, sed cum addito, æternitate relativa. Quod non est contra Symbolum Athanasii, in quo, cum dicitur tres personas non esse tres æternos, sed unum æternum, agitur de æternitate absoluta.

Quæres, utrum etiam in Deo, præter unam essentiam absolutam, sint tres essentia relativæ. *R.* in Deo esse tres essentias relativæ, realiter inter se distinctas, si nomen essentia latè sumitur, & minùs propriè; tunc enim significat quidditatem seu rationem intrinsecam cujuslibet rei, & in Deo sunt tres quidditates relativæ, inter se distinctæ realiter. At in Deo non est nisi una essentia, eaque absoluta, si nomen essentia propriè & strictè sumitur: nam tunc essentia significat id quod est primum in toto substantiali, distinctivum illius ab omni alio, & radix proprietatum ejus: vel si nomen essentia sumitur eo sensu, quo de Deo dicitur à Conciliis: tunc enim

enim significat cumulum omnium perfectionum simpliciter simplicium.

ARTICULUS VII.

Utrum Personae divinae constituantur formaliter per relationes ad intra.

Nota 1. Persona definitur à Boetio libro de duabus naturis, Naturae rationabilis individua substantia, hoc est, naturae intelligentis sive dependenter, sive independenter à phantasmatis, substantia singularis, & incommunicabilis alteri, tamquam supposito. Cum hac Boetii definitione coincidit illa recentiorum: Persona est naturae intellectualis substantia totalis, sive completa: eo ipso enim quod substantia totalis est & completa, est incommunicabilis alteri tamquam supposito. Ex his apparet naturam divinam non esse personam, quia communicari potest & communicatur pluribus suppositis, nempe Patri, & Filio, & Spiritui sancto. E contra Pater & Filius & Spiritus sanctus sunt personae, quia quilibet ex illis est intelligentis naturae substantia incommunicabilis alteri tamquam supposito. Unde in Deo tres sunt personae, quia in Deo tres sunt naturae intelligentis substantiae individuae, & incommunicabiles alteri tamquam supposito: non sunt tamen tres Dii, quia tres illae substantiae individuae & incommunicabiles, sunt substantiae ejusdem naturae, illis absque ulla sui multiplicatione communis. Itaque unus est Deus, quamvis tres sint personae divinae, tria individua, tria supposita; nam omnis persona est suppositum, licet non omne suppositum sit persona, tres hypostases, quia usus Ecclesiae obtinuit, ut vox hypostasis significet idem ac persona & suppositum.

Nota 2. Cum personae divinae sint substantiae individuae unius & ejusdem naturae, habent aliquid commune, in quo conveniunt, & aliquid proprium, vi cuius inter se distinguuntur realiter, & incommunicabiles sunt alteri, ut supposito: unde habent aliquid quo materialiter, & aliquid quo formaliter constituuntur; nam quotiescumque commune & proprium in eandem rem conveniunt, res illa dicitur constitui materialiter per commune, & formaliter per proprium. De materiali constitutivo personarum divinarum non est difficultas: cum enim res constituatur materialiter per commune, manifestum est personas divinas constitui materialiter per naturam divinam, quae illis communis est. Tota ergo difficultas est de formali constitutivo; de quo quaeritur in quo consistat, an in absoluto, an in relativo: Pro resolutione sit.

Resp. Personae divinae constituuntur formaliter per relationes ad intra.

Prob. Idem iudicium esto de aliis personis divinis ac de prima. Sed prima persona constituitur formaliter per relationem ad intra. Ergo &c. **Prob. min.** Nam prima persona constituitur formaliter per aliquid sibi proprium. Sed prima persona nihil habet sibi proprium, nisi relationem ad intra. Ergo, &c. Major patet ex not. 2. **Prob. min.** Quia, ut dicit Florentinum in litteris unionis, *Omnia quae Patris sunt, ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dedit, praeeter esse patrem.* Ergo Filius habet omnia, quae sunt in Patre, excepta sola paternitate. Ergo Pater nihil habet proprium, nisi paternitatem. Ergo nihil habet proprium, nisi relationem ad intra. Sicut autem Pater nihil habet proprium, nisi paternitatem; ita Filius nihil habet proprium, nisi filiationem; & Spiritus sanctus nihil habeat proprium, nisi spirationem passivam; nam Pater habet omnia, quae sunt in Filio, praeeter esse Filium; item Pater & Filius habent omnia, quae sunt in Spiritu sancto, praeeter esse spiritum. Ergo sicut Pater nihil habet proprium praeeter relationem ad intra; ita & Filius & Spiritus sanctus. Ergo sicut Pater constituitur formaliter per relationem ad intra, nempe per pa-

ternitatem; ita Filius & Spiritus sanctus per relationem ad intra formaliter constituuntur, Filius quidem per filiationem, & Spiritus sanctus per spirationem passivam.

Obj. 1. Persona ut sic, est aliquid absolutum. Ergo necesse est personas divinas constitui formaliter per aliquid absolutum. **R. neg. ant.** Nam persona ut sic, & prout abstrahit à creata & increata, neque absoluta est, neque relativa, sed praescindit ab utroque. Dividitur autem in creatam & increatam. Creatam est absolutam, increatam verò relativam. Unde persona ut sic est genus ad personam absolutam & relativam.

Obj. 2. Persona divina est simplex. Ergo non potest constitui. Ergo male dicitur constitui formaliter per relationem, & materialiter per essentiam. **R. ex ant.** sequi tantum, quod persona divina non possit constitui per compositionem realem constituentium realiter distinctorum. At potest constitui, & constituitur per compositionem virtuale constituentium virtualiter distinctorum, nempe essentiae & proprietatis relativae.

Obj. 3. Si personae divinae constituuntur formaliter per relationes, non sunt ad se, sed ad alterum. Falsum conseq. alioqui persona Patris est persona Filii, persona Filii est persona Patris, &c. Ergo, &c. **R.** personas divinas adequatè sumptas, esse partim ad se, ratione scilicet essentiae, per quam materialiter constituuntur; partim ad alterum, ratione relationum, per quas constituuntur formaliter: ex quo tamen non sequitur, quod Pater debeat dici persona Filii, aut Filius persona Patris, quia hoc redolet haeresim Sabellianam, & aliunde id quod est ad alterum, non semper dicitur illius: sic qui vincitur, refertur ad eum, à quo vincitur; & tamen non dicitur victus illius, sed victus ab illo.

Obj. 4. Relatio creata supponit id quod refert. Ergo etiam relationes divinae supponunt personas, quas referunt. Ergo non eas constituunt. **R. neg. ant.** de relatione transcendentali: nam v.g. relatio, quae cognitio refertur ad objectum, non supponit cognitionem: cognitio enim non est prius etiam ratione, quam sit cognitio; nec est cognitio prius etiam ratione, quam sit objecti cognitio; & consequenter non est prius etiam ratione, quam referatur ad objectum. Similiter in divinis, paternitas v.g. non supponit primam personam, quam refert ad secundam: nam prima persona non est prius etiam ratione, quam sit Pater, nec est Pater prius etiam ratione, quam sit Filius pater, & consequenter non est prius etiam ratione, quam referatur ad Filium. Eodem autem modo ostenditur filiationem & spirationem passivam non supponere secundam & tertiam personam: nam secunda persona non est prius etiam ratione, quam sit Filius Patris, & tertia persona non est prius etiam ratione, quam sit Spiratoris Spiritus.

Obj. 5. Pater non constituitur formaliter per paternitatem. Ergo nec Filius per filiationem, aut Spiritus sanctus per spirationem passivam. **Neg. ant. Probabis.** Pater non constituitur formaliter per spirationem activam. Ergo nec per paternitatem. **R. neg. conseq.** Ratio est, quia paternitas soli Patri convenit; unde determinate potest Patrem ad esse personale proprium & incommunicabile: quod est constituere Patrem formaliter. At spiratio activa communis est Patri & Filio; unde non potest concurrere ad constitutionem Patris, nisi materialiter; hoc est, nisi ut aliquid pluribus commune, & virtualiter determinabile per aliud soli Patri conveniens. Propter eandem rationem Filius constituitur formaliter per filiationem, non per spirationem activam, quae tamen Patrem & Filium constituit formaliter in esse unius spiratoris, distincti à Spiritu sancto.

At inquires. Quidni Pater dicatur constitui formaliter per aliquid absolutum, in quo fundetur paternitas? **R.** nullum aliud esse absolutum, in quo fundetur paternitas, praeeter essentiam divinam, per quam Pater non potest constitui formaliter. Ex dictis